

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2548

av Krister Hammarbergh (M)

Naturgrusskatt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbjuda uttag av naturgrus i de områden där det har betydelse för dricksvattenförsörjningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa skatten på naturgrus.

Motivering

Sverige har en skatt på uttag av naturgrus på 13 kronor per ton. Efter den 1 januari 2015 har regeringen föreslagit att skatten ska höjas till 15 kronor per ton. Skatten utgår för brutet naturgrus om utvinningen sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och sker med stöd av tillstånd som har lämnats enligt miljöbalken (kap. 11) eller vattenlagen (1983:291) eller kräver tillstånd enligt miljöbalken (kap. 12). Med naturgrus avses naturligt sorterade jordarter som till övervägande del består av fraktionerna sand, grus, sten och block.

Motivet för att beskatta naturgruset är att minska uttaget i de områden där gruset har stor betydelse för att täcka behovet av dricksvatten. Vid införandet motiverades det också med att antalet transportkilometer skulle kunna minskas eftersom naturgruset är billigare att producera än krossberg.

Uttaget av naturgrus har minskat betydligt, från 70 miljoner ton 1990 till 12 miljoner ton 2012.

I miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” anges som ett av delmålen att uttaget av naturgrus skall minska till högst 12 miljoner ton per år 2010. Detta mål är uppnått. Ett nytt mål för år 2020 kommer därför att fastställas. Det föreslagna målet lyder: ”År 2020

sker uttag av naturgrus bara för oundgängliga behov och i områden där de motstående intressena i form av dricksvattenbehov, natur och kulturvärden är begränsade.”

Detta är ett nytt och rimligt synsätt. I de områden där ett uttag av naturgrus är olämpligt bör uttaget förbjudas. I de områden som har god tillgång på naturgrus och där uttaget har en begränsad påverkan bör det tillåtas. Med det synsättet och det föreslagna nya miljömålet har naturgrusskatten spelat ut sin roll som styrmedel.

Alternativet till naturgrus, bergkross, har en större negativ miljöpåverkan för klimatet. Naturvårdsverket skriver i ”Fortsatt grön skatteväxling. Förslag till utformning” att en ökad användning av krossberg inte är motiverat från miljösynpunkt. Orsaken är att utvinningen av krossberg är mer energikrävande, vilket leder till ökade koldioxidutsläpp.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, har i sin rapport 2007:21 ”Fördjupad utvärdering av naturgrusdelmålet inom god bebyggd miljö” konstaterat att det inte finns något statistiskt samband mellan förändringar av naturgrusskatten och leveranserna av naturgrus. Skatten har därmed ett begränsat värde som styrmedel.

Naturgrusskatten framstår inte som ett effektivt styrmedel inom miljöpolitiken. Med det nya synsättet som kommer till uttryck i det föreslagna miljömålet så har skatten spelat ut sin roll. De statsfinansiella konsekvenserna av ett borttagande av skatten är marginell; intäkten understiger med nuvarande uttag 200 miljoner kronor. Skatten bör därför avskaffas.

Krister Hammarbergh (M)